

Otázka: Psychologie – psychické stavy, procesy a lidské činnosti

Předmět: Základy společenských věd

Přidal(a): Nicole

1. Psychické procesy: vnímání, představy, fantazie, pozornost, myšlení, paměť
2. Psychické stavy: nálady, afekty, vášně
3. Nejdůležitější lidské činnosti: učení, hra, fantazie

Psychické procesy:

1) Vnímání

- Psychický proces, zachycuje to, co v daném okamžiku působí na naše smysly.
- Druhy:
 - A) zrakové- umožňuje poznat předměty i na velkou vzdálenost
 - B) čichové a chuťové- význam v rozlišování potravy od nebezpečných látek
 - C) sluchové- poskytne informace o vzdálených předmětech
 - D) pohybový analyzátor- vnímání polohy těla, kontrola pohybů

- E) vnímání doteku- obrana před nebezpečím- vnímáme bolest, chlad, teplo
- F) hmat

Ve vnímání rozlišujeme 2 druhy zážitků:

- Vjem: zobrazuje obraz předmětu jako celku, je to výsledek vnímání
- Počitek: obraz jednotlivého znaku (př.barva, vůně,..) Jsou součástí vjemů

2) Představa

- Obraz něčeho, co v daném okamžiku nepůsobí na naše smysly, zakládá se na našem minulém vnímání
- Pociťování → vnímání → představivost

Počitek vjem představa

3) Fantazie

- Psychický proces, ve kterém vytváříme nové představy, základem je vždy skutečnost ale nějakým způsobem pozměněná nebo zkombinovaná do podoby, ve které se ve skutečnosti nevyskytuje.
- Dělení:
 - 1) rekonstrukční (vytvoření představy na základě slovního popisu, v geometrii) x tvůrčí (vytvoření nových představ, umělecká tvorba)
 - 2) záměrná (řízená vědomým záměrem) x tvůrčí (představy se vybavují samy, např. ve spánku)

4) Pozornost:

– Psychický stav projevující se soustředěním vnímání a dalších psychických procesů na jeden jev.

– Vlastnosti:

Selektivita: ze všech působících podnětů je vybrán ten, který se stane centrem pozornosti

Trvalost: pozornost krátkodobá (jen do doby dosaženého cíle) a dlouhodobá (životní cíle člověka)

Intenzita: míra zaměření na urč. subjekt

Rozsah: je možno postřehnout 7-12 objektů

Přesouvání pozornosti: z jednoho objektu na druhý

– Dělení:

a) Bezděčná: Je rychle upoutána a rychle pomíjí. Objekt je vnímán bez úmyslu náhlým, novým nebo neočekávaným podnětem (čtu knihu → bouchnutí dveří → úlek, nebo podnět který má pro nás osobní význam → nadávka, naše jméno)

b) Záměrná: podnět cíleně vnímáme, vzbuzujeme ji a udržujeme vlastním úsilím.

5) Paměť:

– psychický proces umožňující osvojení informací, jejich uchovávání a vybavení

– Narušení paměti: amnézie, senilní demence, debilita, Alzheimerova choroba

– Vlastnosti paměti: vstřípivost, trvalost, vybavitelnost, rozsah paměti, přesnost paměti

– Druhy paměti:

– A) krátkodobá: zapamatování jen na několik sekund, informace lze přenést opakováním

do dlouhodobé paměti

- B) dlouhodobá: slouží k uchování toho, co budeme potřebovat delší dobu
- Dělení paměti:
- A) logická: pochopení významu
- B) Mechanická: bez pochopení, naučení se nazpaměť
- C) Bezděčná: nechceme si to pamatovat, zůstane nám to v hlavě
- D) záměrná: závisí na vůli jednotlivce
- E) emocionální: jak nám bylo když..
- F) pohybová: tanec
- Zapomínání: rozpadnou se vytvořené paměťové stopy+ křivka zapomínání!!!

6) Myšlení:

- Uplatňuje se při řešení nových situací, kdy nemůžeme použít osvědčený způsob řešení
- Vymezuje pojmy- vystižení obecných znaků jevu
- Soud- vztah mezi dvěma pojmy
- Úsudek: vztah mezi dvěma soudy
- Premisy: soudy, z nichž vycházíme
- Závěr: vyvozený soud
- Myšlení je těsně spjata s řečí→je nástrojem myšlení, vjadřuje myšlenky a umožňuje komunikovat

- Typy myšlení:
- A) divergentní: uplatňuje se při problémech s více řešením
- B) konvergentní: uplatňuje se při problémech s jedním správným řešením
- C) praktické: pracuje s konkrétními příklady (pokus-omyl)
- D) konkrétní: názorné (názorně si představíme cestu do školy)
- E) abstraktní: pracuje s abstrakt.pojmy (právo, morálka)
- Podstatou myšlení je vykonávání myšlenkových operací:
- 1) Analýza: rozdělení celku na části
- 2) syntéza: skládání částí do celku
- 3) indukce: z konkrétních příkladů vyvodíme závěr
- 4) dedukce: z obecného vyvozujeme příklady
- 5) Zobecňování: společné znaky pro jednotlivé jevy
- 6) Uspořádání: zjišťujeme podobnosti a rozdílnosti mezi několika předměty
- 7) *srovnání, negace, průnik, sjednocení,...*

Psychické stavy:

- Celkové psychické prožívání člověka v určitém okamžiku
- 1) Nálady: dlouhodobější emocionální stavy (euforie, deprese)
- 2) Afekty: silné, bouřlivé a krátce probíhající emocionální stavy (zuřivost), vyznačují se snížením sebekontroly

3) Vášně: silné, dlouhotrvající emocionální stavy

Nejdůležitější lidské činnosti:

1) Učení: aktivní a tvořivý proces, cílem je získávání, osvojování a upevňování nových zkušeností. Je to celoživotní proces.

- Na efektivitu učení působí nálada, psychický a fyzický stav, vztah k látce, délka učení, předcházející a nadcházející činnost, pozornost, schopnosti i charakter.

- Efektivita učení:

Lépe se učí tomu, čemu rozumíme

Opakovat nahlas

Pravidelný režim učení

Učit se hned po seznámení s látkou

Zvýraznit důležité

- Učením získáváme:

1) Vědomosti: osvojené poznatky a informace (v podobě pojmů, pravidel, zákonů)

2) Dovednosti: dispozice pro vykonávání určité činnosti

3) Návyky: sklony, které člověk dělá v určité situaci

- Dělení:

a) Bezděčné: bez záměru, např. při hře/práci

b) Záměrné: uvědomujeme si to

- Druhy:

- 1) Senzomotorické: učení se kreslit, šít
 - 2) Vědomostní: osvojování poznatků
 - 3) Intelektové: osvojování řešení úloh a problémů
 - 4) Sociální: učení žít mezi lidmi
- Plató efekt: fáze učení, kdy dochází ke stagnaci, nejlepším řešením je si odpočinout nebo změnit metodu

2) Hra: činnost jednoho či více lidí, která nemusí mít konkrétní smysl, cílem je radost, zábava nebo relaxace. Vychází se svobodného rozhodnutí.

- Dělení:
- a) Pohybové
 - b) Klidové
 - c) Počítačové
 - d) Hazardní

3) Práce: účelná a sebevědomá lidská činnost

- Význam:
- a) Vydělávání peněz
 - b) Zábava, pocit uspokojení (práce na zahradě), seberealizace
- Činitelé ovlivňující výsledky:

Povaha práce (složitost, náročnost), osobnostní předpoklady, únava, nálada, motivace,

prostředí, vztahy na pracovišti